

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Moravské Budějovice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Moravské Budějovice leží v jižní části kraje Vysočina. Tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- SO zahrnuje celkem 47 obcí (což je v rámci kraje průměr);
- v dotčeném území žije celkem 23.732 obyvatel (což je pod průměrem kraje), z toho 7.580 v jádrovém městě;
- SO se rozkládá na ploše přes 414 km².

Tabulka 1: Komparace SO ORP v kraji Vysočina

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Moravské Budějovice	47	23732	7580	414
Náměšť nad Oslavou	27	13450	4970	211
Pacov	24	9759	4903	235
Telč	45	13259	5576	291
Pelhřimov	71	45231	16269	827
Bystřice nad Pernštejnem	39	20172	8485	348
Nové Město na Moravě	30	19429	10200	293
Chotěboř	31	22338	9506	329
Světlá nad Sázavou	32	20134	6779	290
Velké Meziříčí	57	35868	11749	473
Humpolec	25	17421	10917	228
Havlíčkův Brod	56	52167	23483	632
Třebíč	93	75651	37324	838
Žďár nad Sázavou	48	43177	21845	464
Jihlava	79	99419	50598	922
Průměr za kraj	47	34080	----	453

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání

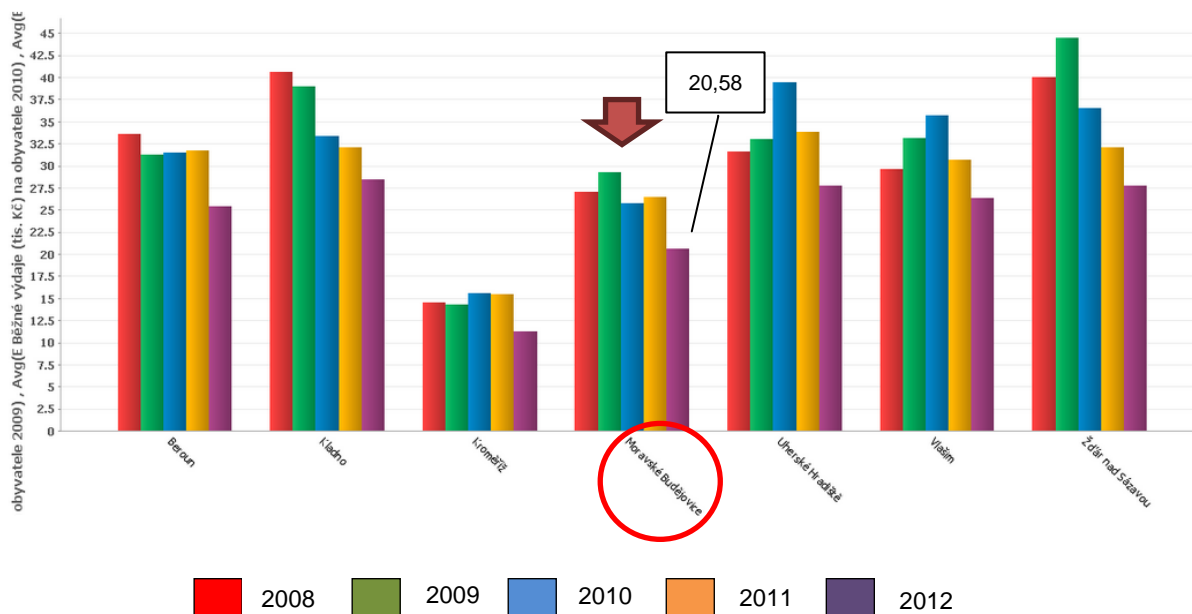
- s ostatními SO ORP kraje Vysočina
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými správními obvody - měřeno počtem obcí SO 46 až 48 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Beroun, Kladno, Vlašim, Žďár nad Sázavou, Kroměříž, Uherské Hradiště).

2. Ekonomická výkonnost

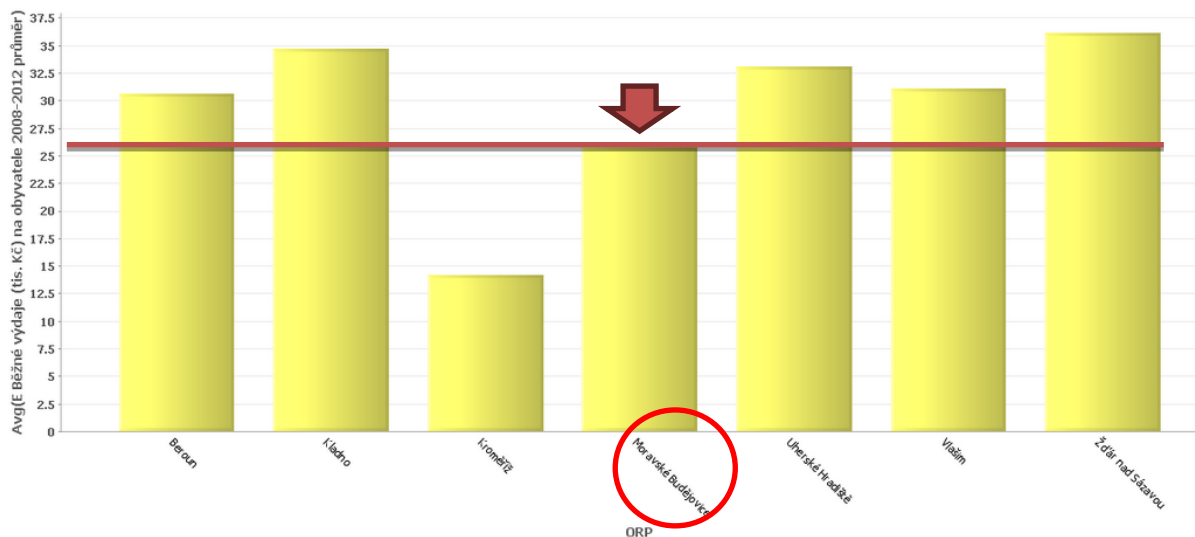
Při bližším pohledu na problematiku ekonomické výkonnosti je u SO ORP Moravské Budějovice významné srovnání **běžných výdajů na obyvatele** s dalšími obvody dle kritéria počtu obcí SO. Při porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti běžných, tj. každodenních výdajů v přepočtu na obyvatele byl moravskobudějovický obvod v průběhu sledovaných 5ti let pokaždé na 2. příčce odspoda, tj. vykázal 2. nejnižší hodnoty běžných výdajů hned po SO ORP Kroměříž. To odráží i druhá nejnižší průměrná hodnota ve výši ca 26 tis. Kč/obyv. Spolu s hodnotami za SO ORP Kroměříž mají nejnižší hodnoty ve skupině správních obvodů. Viz obrázky 1 a 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 46 – 48) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

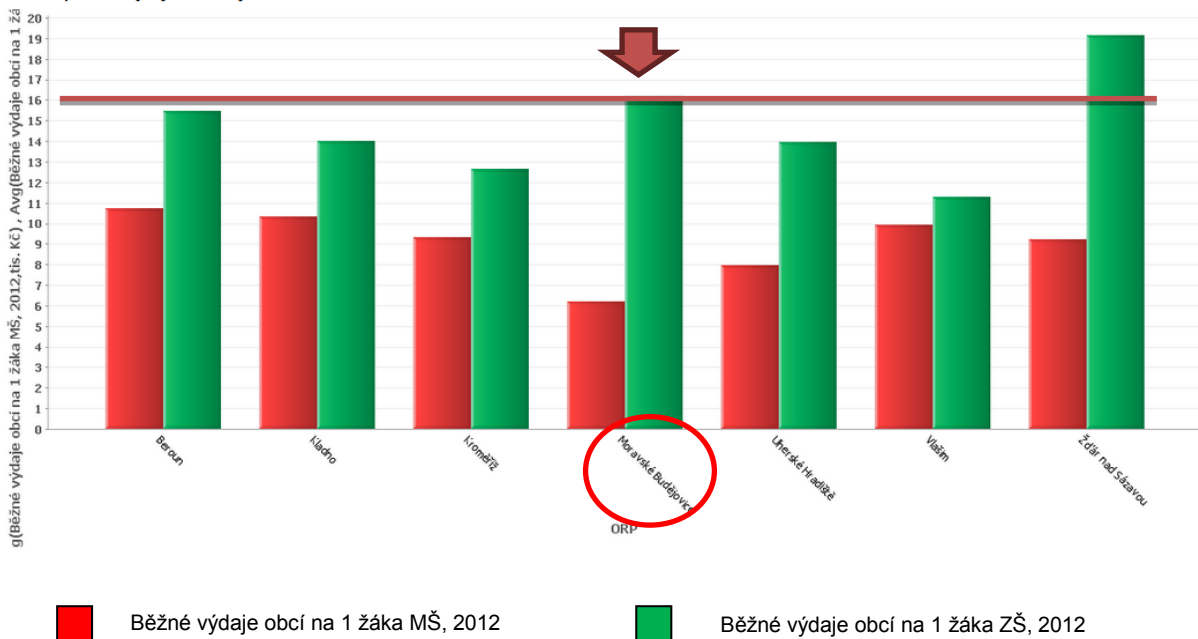
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 46 – 48) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání z hlediska benchmarkingu zaujme zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních škol**. V této oblasti dosáhl moravskobudějovický obvod hned po SO ORP Žďár nad Sázavou 2. nejvyšší hodnoty (16,16 tis. Kč/žáka). Zcela odlišná situace nastává u běžných výdajů na žáky mateřských škol, kde obvod vykázal druhou nejnižší hodnotu (6,2 tis. Kč/žáka). Viz obrázek 3.

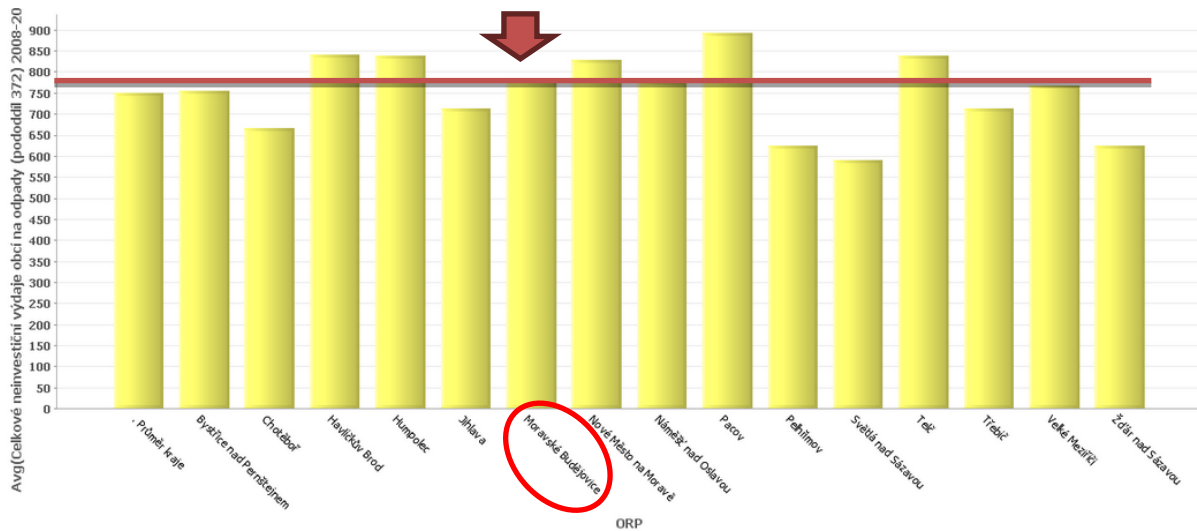
Obrázek 3: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 46– 48) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

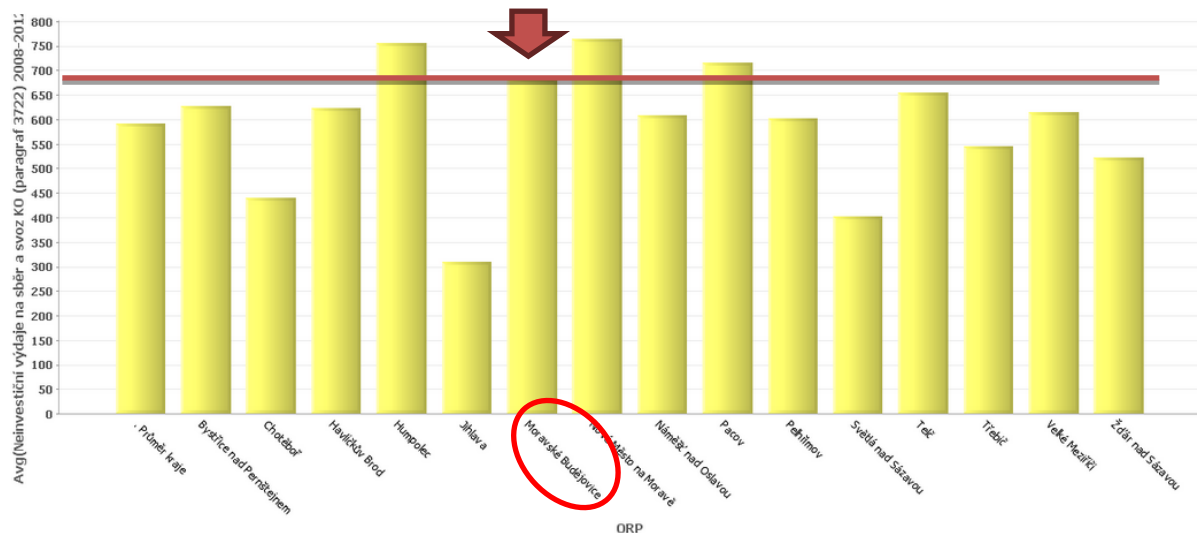
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. U obou parametrů patří hodnoty dosažené obvodem v rámci kraje k těm nejvyšším. To dokládá i průměrná úroveň ukazatelů za sledované období 2008-2012: celkových neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO 681,9 Kč/obyv./rok a neinvestičních výdajů na odpady ve výši ca 781,5 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 4 a 5.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

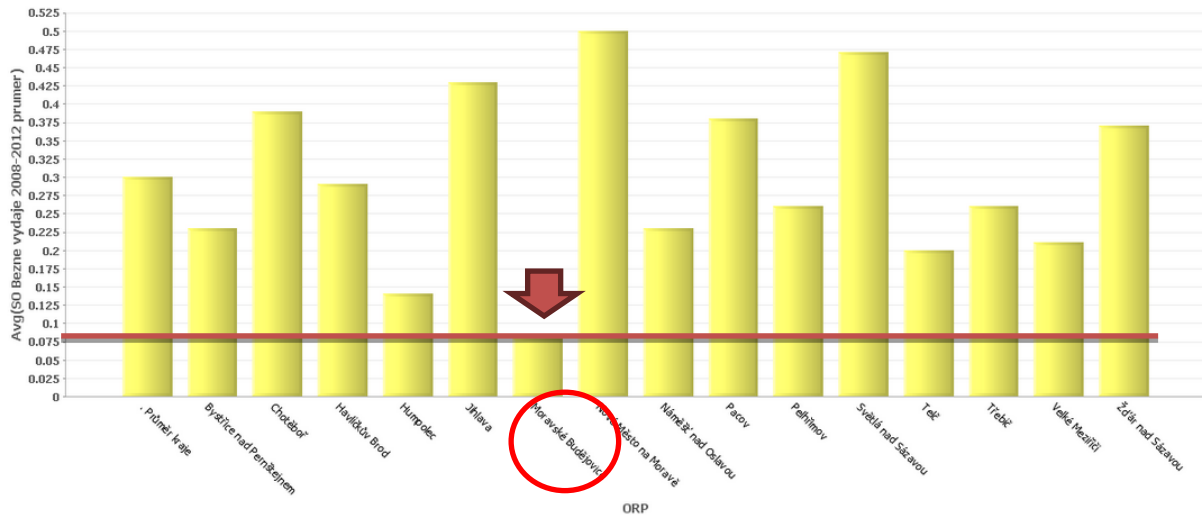

5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné se zaměřit na srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. V oblasti běžných, tj. každodenních výdajů v přepočtu na obyvatele byl SO ORP Moravské Budějovice v průběhu sledovaných 5ti let na 1. místě odspoda (viz obrázek 6). To odráží i nejnižší průměrná hodnota ve výši 0,08 tis. Kč/obyv./rok. Nejnižší dosaženou úroveň běžných výdajů vykázal moravskobudějovický obvod jak v rámci kraje Vysočina, tak ve skupinách SO ORP při aplikaci dalších kritérií (počtu obcí, počtu obyvatel SO, velikosti jádrové obce). Přičemž na základě toho, že *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

moravskobudějovický obvod měl víceméně stabilní výši běžných výdajů na obyvatele po celé sledované období, lze předpokládat, že si danou pozici udrží.

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Pro úplnou ilustraci je vhodné zmínit, že moravskobudějovický obvod disponuje druhou nejvyšší kapacitou domovů pro seniory v rámci správních obvodů srovnávaných dle kritéria počtu obcí (6,99 míst/1000 obyvatel).

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP MORAVSKÉ BUDĚJOVICE	
základní charakteristika	<p>v kraji Vysočina správní obvod ORP Moravské Budějovice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obyvatel je podprůměrný • počet obcí odpovídá průměru kraje
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • SO má 2. nejnížší hodnoty běžných výdajů na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • 2. nejvyšší hodnoty běžných výdajů na žáky ZŠ a naopak 2. nejnížší hodnoty běžných výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • moravskobudějovický obvod má vysoké průměrné celkové neinvestiční výdaje na odpady i na sběr a svoz KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • vysoká kapacita domovů pro seniory ve skupině SO

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad